

Történt-e az életedben igazi csoda?

Csoda, hogy még élek. Fiatalkoromban azt hittem, hogy harmincvalahány éves koromig élek. Mert emlékszem, hogy láttam, milyenek az akkori ötvenévesek.

A '80-as években **az akkori ötvenéveseknek már semmi értelme nem volt**. Volt egy piros Daciájuk, kövérek voltak, és gondoltam, én ilyen biztos nem lennék, és nem is leszek, mert addig meghalok.

Ahhoz képest, mindjárt ötven vagyok, és ez fura. Már többet éltem, mint amit reméltem. De soha nem az számít, hogy mennyit élsz, hanem, hogy hogyan. Voltam harmincéves találkozón két hete és **olyan fura szembesülni azzal**, hogy ott állsz olyan emberekkel szemben, akiket fiatalon ismertél, és meg kell fogalmaznod nekik néhány mondatban, hogy mi is lettél azóta a harminc év alatt. Ez az interjú is egy kicsit olyan.

Miben vagy kiben hiszel?

Egyetlen dologban talán igen. Egy barátom kérdezte Vásárhelyen, hogy te Arthur, te még tényleg hiszel abban, hogy érdemes filmet csinálni? Mondtam, én hiszek. De nem égtél ki? Remélem nem – mondtam.

Persze, időnként nem annyira lángol a dolog, de tudom, hogy a parázs biztosan ott van, és nem kell benzint öntsek rá, hogy újra lobbanjon.

Egy filmes nem tornász, **akiről hat éves korában eldől**, hogy alkalmas tornásznak vagy nem. Egy filmes addig filmes, amíg él. Hiszem azt, hogy a parázs ott fog maradni. Fura ez a filmes szakma, mert egy kicsit mérnök is kell legyél, meg elszállt ember is, ahhoz, hogy a kamera előtt történjen valami, a saját kettősségeddel küszködsz.

Melyik élő embert csodálsz leginkább?

A gyerekeket normálisan felnevelő embereket.

Mikor és hol voltál életedben a legboldogabb?

Azért nem jó az ilyen kérdésre válaszolni, mert ha valamit megfogalmazol, akkor attól kezdve az agyadban az lesz a legboldogabb pillanatod. És nem szeretném, ha skatulyába kerülne a boldogságom.

Ha egyetlen dolgot megváltoztathatnál önmagadon, mi lenne az?

Szemműtetre lenne szükségem. Rosszul látok, így születtem, mindenféle baja van a szememnek. És emlékszem arra, amikor feltették a kérdést húsz évvel ezelőtt, hogy Arthur, nem lehet, hogy te nem látsz jól és attól vagy jó filmes? Most már elgondolkodtam ezen, van benne igazság. Attól, hogy nem látok rendesen, **csak a lényegét látom**. A rossz szememnek

köszönhetem, hogy filmes vagyok.

Mi a számodra legértékesebb tulajdonod?

A birtoklási vágy tönkreteszi az embereket. Van egy jelenet, amiben Robert de Niro a bűnöző, Al Pacino a rendőr, ülnek egymással szemben egy kávézóban, és Robert de Nironak vagy egy olyan mondata, hogy soha ne akarj semmit annyira, hogy **tíz másodperc alatt ne tudd otthagyni,** ha oda kerül a helyzet.

Én nem vagyok bűnöző, de tíz másodperc alatt ott tudnék hagyni bármit, mert gyűlölöm a birtoklást. Egyetlen dolog van, amitől nem tudnék megválni, azok a merevlemezek, technikák, amiken rajta vannak az aktuális munkáim. Mindig valamin dolgozom, és akkor dobhatom ki az életem, ha az elvesz. De... az se fontos.

Mit tartasz a legmélyebb gyötrelemnek?

Az elmúlt két évben nem, de azelőtt nagyon sokáig tudtam, hogy ki vagyok, és minden születésnapomon vettem egy üveg bort, elmentem egy folyópartra, belementem a vízbe is, kinyitottam a bort, és olyankor leltároztam.

És ilyenkor mindig egy **16 éves Arthur fejével gondolkodom**, nagyjából felmérem, hogy mit tettem az elmúlt évben, és annak a 16 éves Arthurnak mi erről a véleménye. Az elmúlt két születésnapomon nem voltam borral a folyóparton, és a legnagyobb gyötrelem az lehet, ha nem merek szembenézni a 16 éves önmagammal. De tuti, hogy elmegyek idén.

Ki a kedvenc irodalmi vagy filmbéli hősöd?

Al Pacinót szeretem. Láttam olyan filmeket, amik mostanában készültek, és jó látni, hogy **nem mindenki hülye, aki öreg.**

Jó rajta látni, hogy öregként is ott tud lenni úgy a filmjeiben, hogy ezerrel ég és nem hazudik.

Melyik történelmi alak áll hozzád a legközelebb?

Ceaușescu-időben nőttem fel, amikor tudtuk, hogy a történelem hazugság volt, amit a tankönyvekben írnak, az hülyeség, és nem vettem komolyan, a történelem valahogy kimaradt az életemből. Ha kultúra lenne a történelem szó helyén, akkor a görög kultúrát mondanám. A görögök is mondták, hogy aktuálpolitikával nem érdemes foglalkozni, az úgylis csak jön és megy.

Ha választhatnál, melyik emberi képességet, tehetséget birtokolnád legszívesebben?

A zenélést. Azt utálok, hogy nem értek a zenéhez. Sajnálom, hogy nem tudok hegedülni, vagy énekelni. Csináltam egyszer egy filmet egy cigány zenésről, aki eladta a hangszerét. Szaxofonozott fiatal korában.

A felesége féltékeny volt, jogosan, mert a férfi jóképű volt, meg minden hétfvégén ide-oda járt, de egyébként nem is kell ahhoz jóképűnek lenni. Szóval egyszer úgy döntött, hogy eladja a hangszerét, mert a nő már nem viselte el, hogy ő jár zenélni. És kapálni kezdett, napszámos lett. **Egyébként a filmek nagyjából rólam szólnak.** Ha én a kamerámat vagy a filmezést fel kéne adjam egy nő miatt, az a nő nem érdemelné meg, hogy feladjam miatta. Ez egy ilyen csapda.

Milyen a lelkiállapotod most?

Hosszan szünni nem akaró taps. Ezt írták '89-ig az újságokban, amikor Ceaușescu beszédét leírták, zárójelben mindig oda volt írva, hogy hosszú taps, vagy hosszan, szünni nem akaró taps. Ezt most cinikusan mondom, persze.

Kinek tennéd fel ezeket a kérdéseket?

Bihari Lórántnak, mert ő az, aki megváltoztatta Udvarhely kocsmakultúráját.

A Proust-kérdőív nevét a francia író, Marcel Proust (1871-1922) után kapta. A kérdéseket nem ő találta ki, csupán az ő válaszai miatt váltak híressé, a feljegyzések szerint ugyanis Proust két különböző időpontban is válaszolt az egyébként több mint harminc kérdésből álló sorozatra.

A következőkben interjúalanyaink tetszőlegesen kiválaszthatnak a Proust-kérdőív kérdéseiből tizenegyet, az utolsó, vagyis, hogy kinek passzolnák tovább a kérdőívet, mindenki számára kötelező.